

Középiskolás fokon kellene tanítani

Főiskolai, egyetemi nyelvórák – pénzért

Nem vállalhatja magára az egyetem a hallgatók nyelvoktatásának összes költségét, viszont csak az kaphat diplomát, akinek van nyelvvizsgálója. A szakemberek a középiskolai nyelvtanítás színvonalában látják a hibát.

– Miért pont a nyelvért kell fizetni? – kérdezi háborogva Éva. A bölcsészlány dühösen mutat egy plakátra az egyetemen, amelyen az áll, hogy mindenki tanulhat nyelvet, de a kar által finanszírozott óraszámom felül már fizetnie kell érte óránként 250 forintot.

– Korábban ez úgy volt, hogy bárki bármennyi órát fölvehette. Nincs elég ingyenes óra, hogy fölkészüljünk a vizsgára – mondja Éva.

Az integráció után a különböző szegedi egyetemeken, főiskolákon dolgozó nyelvtanárokat egy karközi intézménybe csoportosították. Az Idegen Nyelvi Központnak most minden kar az igénybevétel alapján fizet, de hogy egy hallgató hány órát vehet föl ingyen, azt különbözőképpen szabályozzák.

Az Oktatási Minisztérium ajánlása szerint heti négy nyelvórát érdemes biztosítani négy fél-éven keresztül, ezt a hazai egyetemek többsége be is tartja. Szegeden rosszabb a helyzet, nem minden kar nyújtja ezt a hallgatóknak. Diplomát viszont csak úgy szerezhhetnek a diákok, ha nyelvvizsgájuk is van. Pukánszky Béla megbízott rektorhelyettes szerint is kevés az ingyenes nyelvóra, ám az elvonásoktól sújtott karok egyelőre ennyit tudnak finanszírozni. Azzal a felvetéssel, hogy azért kap az Idegen Nyelvi Központ kevés forrást, mert karközi intézmény, Pukánszky nem ért egyet. Szerinte ha helyesen választják meg a központi egységek finanszírozásának módját, akkor javulhat helyzetük.

Nyelvtanárok szerint a tíz fél-éves képzésben biztosított négy félévnnyi heti négy óra ingyenes nyelvoktatás nem túl sok az eredményes nyelvtanuláshoz. Ezzel a rektorhelyettes is egyetért, hiszen felesége is nyelvtanárként dolgozik a Ságvári gimnáziumban. Pukánszky szerint egyelőre nagyrészt az egyetemekre hárul a diplomához szükséges idegen nyelvi képzés problémája – ezt ugyanis a minisztérium közvetlenül nem tudja finanszírozni.

– Az egyetemek önálló, autonóm intézmények, dönthetnek arról, mire fordítják a minisztériumtól kapott összeget – válaszolta erre Medgyes Péter, az oktatási tárca helyettes államtitkára, aki maga is dolgozott nyelvtanárként és a felsőoktatásban is. Medgyes elismerte: a megszorítások nyomán az egyetemek általában már a Bokros-csomag idején úgy döntöttek, hogy a nyelvoktatás terheit áthárítják a hallgatókra. Úgy véli, az egyetem azért elsősorban már a szaknyelvi képzés színtere kellene hogy legyen, egyelőre azonban sokan bizonytalan nyelvtudással kerülnek a felsőoktatásba. A szegedi egyetemen is sok a kezdő nyelvi kurzus. A megoldás az lehet, hogy a minisztérium erősíti a közoktatásban az idegen nyelvek tanítását – mondta Medgyes. Erre szolgál a tárca „Világ – Nyelv” programja.

Addig apróbb előrelépések várhatók. Az augusztus eleje óta hivatalban lévő egyetemi vezetésben közreműködő Pukánszky Béla azt ígérte, javítana a nyelvoktatás helyzetén, sőt a szaknyelvi képzést is erősítené, ez rektorhelyettesi programjában is szerepel.

Megkerestük a Hallgatói Önkormányzat elnökét, Mák Balázst is, aki elmondta: vizsgálódnak az ügyben, egyelőre nem nyilatkozik.

MOLNÁR B. IMRE

Vodkás cumi ügyében is döntött az ORTT bizottsága

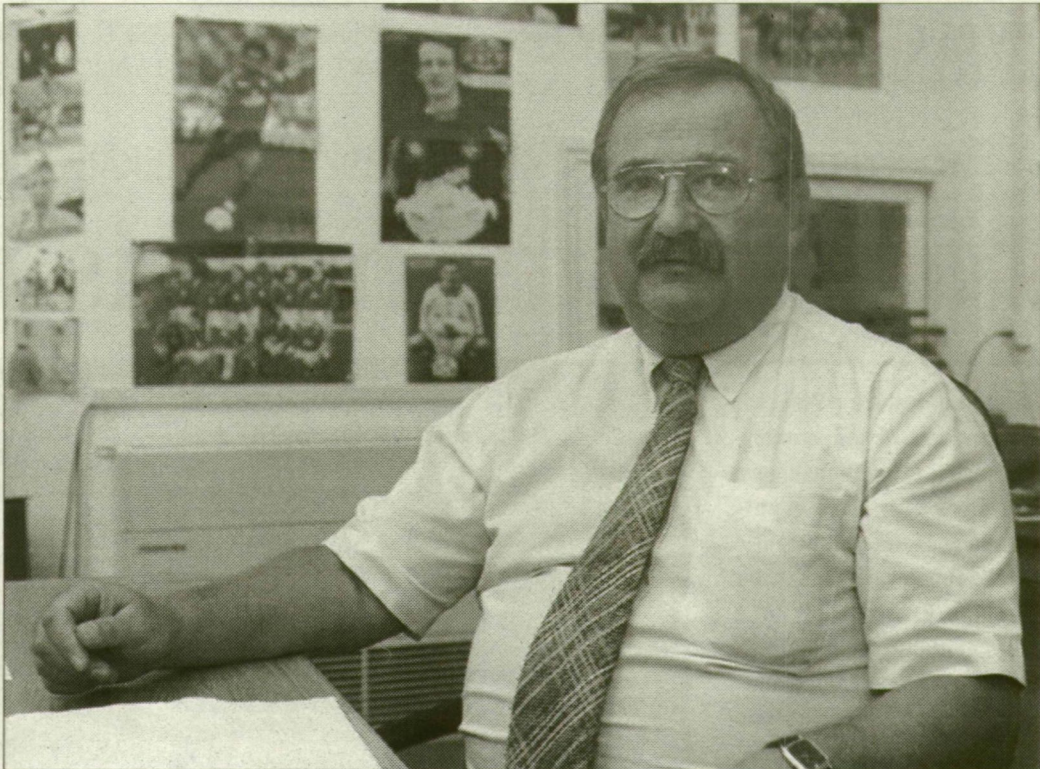
Egy év alatt 721 panasz

Leggyakrabban a politikához köthető állítások és a valóságshow-kban elhangzott kijelentések miatt fordulnak a tévé- és a rádióhallgatók a panaszbizottsághoz. De olyan is megtörtént, hogy egy tévéző azt kifogásolta, miért vodkás cumival, vagy szájába tömött pingponglabdával csitítottak el egy csecsemőt. Többek között erről beszélgettünk Izsák Péterrel, az ORTT panaszbizottságának szegedi tagjával.

Sokoldalú, tényszerű, idősebb, tárgyilagos és kiegyensúlyozott. Hogy mi rendelkezik ennyi jó tulajdonsággal? Az 1996-ban elfogadott, a televíziózásról és a rádiózásról szóló törvény a médiumoktól várna el olyan tájékoztatást, ami megfelel a fent megfogalmazottaknak. Hogy a valóság ezek után mégis milyen képet mutat, igencsak heves vita tárgya lehet, s tegyük hozzá, az is.

Legalábbis ez derül ki Izsák Péter szavaiból, aki ez év júniusától tagja az Országos Rádió és Televízió Testület (ORTT) harmincfős panaszbizottságának. A neves szegedi ügyvéd elmondta: korántsem tartozik azok közé, akik mindent megnéznek a tévében, s lesik, ugyan miféle híreket is tesznek közzé a rádiók, de nem is ez a feladata egy panaszbizottsági tagnak.

Tőlünk azt várják el, hogy egy-egy konkrét esetben döntünk, megfelelt-e a műsor a törvényben megfogalmazott elvárásoknak. Itt korántsem csak arról van szó, hogy az említett ötös követelmény betartására kell vigyázni. Bár kétségtelenül ezek a legfontosabbak, éppen ezért az ilyen jellegű panaszokat kiemelten kezeljük, de többek között azt is szem előtt kell tartanunk, hogy egy adott műsor rossz hatással lehet-e mondjuk a kiskorúakra – beszélt a kívülálló számára kicsit rejtélyesnek tűnő panaszbizottsági munkáról Izsák Péter.

Izsák Péter június óta tagja az ORTT harmincfős panaszbizottságának.

Fotó: Miskolczi Róbert

A szegedi ügyvéd elmondta, tapasztalatai szerint a bizottsághoz befutó panaszok döntő része mostanság korántsem politikai jellegű. A kiegyensúlyozottság megsértése sokkal inkább választási időszakban gyakoribb bejelentési ok. Így aztán tavaly, amikor országgyűlési és önkormányzati választások előtt is kampányoltak a pártok, 721 panasz érkezett a bizottsághoz. Persze nem mindenki a politikai csatározás hangnemét kifogásolta, nagyon sokan a valóságshow-kban látottak, hallottak miatt tiltakoztak. Az idén nincs választás, és a valóságshow-k korbácsolta hullámok is elcsitulnak. Ez persze nem jelenti azt, hogy mostanság ne lenne munkája az ORTT panaszbizottságának – az első nyolc hónapban 257 bejelentést regisztráltak.

A legkülönbözőbb típusú, műfajú műsorokban előfordul

olyan jelenet, amit valaki felháborítónak tart. Érkezett hozzánk kifogás például egy ifjúsági televíziós magazinműsor ellen, amelyben a következő jelenetsor szerepelt. Két fiatalhoz gyerekmegőrzésre tol be ismerősük babakocsiban egy csecsemőt. A kicsi felsír, ezért a gyerekekre vigyázók a legkülönbözőbb módszerekkel próbálják elcsendesíteni. Hogy mást ne mondjak: hátát ütögetik, vodkás cumival kínálják, s még egy pingponglabdát is a szájába nyomnak, csak ne hallják a hangját. Egy kedves néző e jelenetsoron felháborodva már adta is be panaszát, azt állítván: a filmrészlet alkalmas arra, hogy a fiatalok koraik fejlődését kedvezőtlenül befolyásolja. Bizottságunk megnézte a felvételt, amiből azonnal kiderült: a klip végén éppen arra figyelmeztette a felirat a műsor nézőit, hogy efféle módszerekkel még véletlenül se

próbálkozzanak. Sajnos számos olyan bejelentés érkezik hozzánk, amiről rövid vizsgálódás után kiderül: a néző nem igazán figyelt oda. De nincs mit tenni, nekünk minden panaszt ki kell vizsgálnunk, s meg is tesszük – fogalmazott Izsák Péter. Elmondta azt is: a panaszbizottság konkrét szankciókkal nem sújthat senkit sem, ha törvénsértést állapít meg, de ajánlásokat megfogalmaznak az ORTT számára. S mint azt a nézők is többször láthatták: előfordul, hogy el-sőtétül meghatározott időre a képernyő.

– Biztos van olyan, aki egy-egy ilyen döntést a sajtószabadság megsértéseként értékeli. Én viszont úgy látom, valamiféle korlátot igenis fel kell állítani, éppen a sajtószabadság, a nézők, a jó ízlés érdekében – fogalmazott Izsák Péter.

BÁTYI ZOLTÁN

Egy híján százéves üzem Nagylakon

A kender az autóiparnak is kell

A kilencvenkilenc éves kendergyárat ünnepelték Nagylakon. A művelődési házban rendezett ünnepi konferencián elhangzott: a magyar kendernek nemcsak tekintélyt parancsoló múltja, de biztató jövője is van.

Valaha Magyarország szinte kendertermesztő nagyhatalomnak számított, mára már viszont a feldolgozóüzemekből is csupán kettő maradt talpon. A nagy múltú nagylaki kendergyár, melyet jelenleg a teljes egészében magyar tulajdonú Hungarohemp Rt. működtet, szezonról függően száznegyven-százötven embernek ad munkát. A dolgozók egy része nagylaki, a többiek a környező községekből járnak át, így az üzem az egész térség legnagyobb munkaadójának számít. A telepen a kender hagyományos feldolgozása dominál: áztatják, hogy a szál- és a farész elváljon egymástól, majd ezt követően a szálból fonalat, karnát és egyéb hasonló termékeket készítenek.

Bár két évvel ezelőtt a Hungarohemp Rt. raktáiraiban eladatlan készletek voltak, most a kapacitás bővítése van napirenden, mert a kender szinte reneszánszát éli. Többek közt erről volt szó azon a születésnap konferencián, amit a gyár fennállásának kilencvenkilencedik évfordulóján rendeztek a község kultúrházában. A társaság vezetői a cég jelenéről és pillanatnyi lehetőségeiről beszéltek, a meghívott szak-

A valaha kendertermesztő nagyhatalomnak számító Magyarországon mára csak két – közte a nagylaki – feldolgozóüzem maradt talpon.

Fotó: Schmidt Andrea

emberek pedig a kender hosszú távú hasznosítási lehetőségeiről. A Nagylakon nevelkedett Szendrői Kálmán nyugalmazott egyetemi tanár, aki a gyárat még gyermekkorában ismerte meg úgy, mint a tenyercét, felnőtként pedig többek között az ENSZ megbízásából végzett kutatásokat a kender termesztésével, felhasználásával kapcsolatban, elmondta, hogy a kender a környezethez legjobban alkalmazkodó kultúrnövény. Még Norvégiában, a sarkkör közelében is megterem, de ugyancsak jól tűri a Magyarországon most tapasztalható szárazságot. A gyomnál is virulens-

sebb, az pedig, hogy mire lehet használni, csupán nemesítés kérdése. Érdekességként megjegyezte: az egyik német gyógyszeripari cég, újra felismerve a kender gyógyhatását, ebből a növényből származó hatóanyagot tartalmazó fájdalomcsillapítót készül forgalomba hozni.

A nagylakiakat leginkább persze a kender hagyományos ipari felhasználása érdekli. A Budapesti Műszaki Egyetem tanszékvezető docense, Czifrány Tibor ennek lehetőségeiről is beszélt. A szakember elmondta: a gépjárműipar például a karosszéria műanyag alkatrészeinek kiváltá-

sára igyekszik felhasználni a kendert, a környezetvédelmi jogszabályok ugyanis a természetes alapanyagok alkalmazását ösztönzik. A docens szerint minderre kiválóan alkalmas a Magyarországon honos ipari kender, csupán olyan berendezéseket kell beszerezni a feldolgozásához, amely igen finom szálakat képes belőle előállítani. A növény termesztése pedig az agrárágazat számára is kitörési pontot jelenthet – az uniós csatlakozást követően ugyanis nagyjából egymillió hektárt kell kivonni a szántóföldi termesztésből.

SZABÓ IMRE

Kiszely István a Petőfi-rejtélyről

Kiszely István már nem bízik abban, hogy még az ő életében megoldódik a Petőfi-rejtély. A költő földi maradványait állítólag szerint megtaláló antropológus a Hajrá, Makó! Polgári Körök Egyesülete és a Jobb Makóért Egyesület meghívására tartott előadást a hét végén Makón.

A professzor népes hallgatóságának elmesélte, nemzetközi kutatócsoportjával azt követően bukkant rá a barguzini temetőben a poéta csontjaira, hogy a környéken sok olyan emberről szereztek tudomást, akiknek a felmenői ismerték a hadifogoly Petőfit. A korábban többek között uralkodóházak leszármazottainak azonosításával nemzetközi hírnevet szerzett tudós szerint az exhumáláskor előkerült csontváz és koponya „testi jegyei kísértetiesen emlékeztetnek Petőfi Sándorra”.

Az azóta Amerikában elvégzett arcrekonstrukció ugyancsak a költő vonásait idézi fel. Mindezek alapján kilencvenkilenc százalékos bizonyossággal állítja: Petőfit találták meg.

Százszázalékos bizonyosságot azért nem szerezhetett mindmáig, mert – érthetetlen módon – nem kap engedélyt a Petőfi-hozzártatózó exhumálására és a genetikai minták összevetésére. Ezzel szemben támadások keresttűzébe került, ellenfelei például azzal igyekeztek lejáratni, hogy egy női csontvázat talált

meg. Ezt az azóta ugyancsak Amerikában elvégzett genetikai vizsgálatok cáfolták. Kiszely István nem mondta meg, hol vannak most az általa Petőfinek tulajdonított földi maradványok, csupán annyit árult el: valahol Európában. Amikor szerette volna Magyarországra szállítani, szerencsére még időben szerzett tudomást arról, hogy a határon elkobozták és megsemmisítették volna a csontokat.

Kiszely István azt mondta, nem bízik abban, hogy a Petőfi-rejtély még az ő életében megoldódik. Mint fogalmazott, a költő esetleges újratemetése minden bizonnyal felerősítené a hazafias érzelmeket és a politikai elit félétől, ezért igyekszik megakadályozni a kérdés tisztázását. Új fejlemények azonban így is felbukkannak évről évre. A most már kutatható szentpétervári levéltárban például – Kiszely állítása szerint – idén megtalálták azt a listát, amin a szabadságharc leverése után Oroszországba hurcolt magyar hadifoglyok neve olvasható.

Korábban az Akadémia többek között azzal hárította el a Petőfi-kutatókat, hogy az oroszok magyar hadifoglyokat nem hurcoltak el. Ez hivatalosan valóban igaz, az összeállítások szerint ugyanis valamennyiüket lengyelként vitték el – ám hogy magyarokról van szó, azt egyértelműen igazolja nevük. Többek között egy bizonyos Alexander Petefi.

SZ. I. M.